

UŽI SI SLOVENSKO – ROČNÉ OBDOBIA – JAR

ŽABIA MIGRÁCIA

(pracovný list)

PRED POČÚVANÍM

1. Doplň slová k obrázkom.

dobrovoľníci – vodná nádrž – močiar – vedro – zábrana – rybník

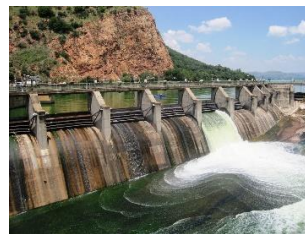
a)

b)

c)

d)

e)

f)

2. Doplň k zvieratám miesto, kde žijú.

V MOČIARI – V RYBNÍKU – VO VODE – NA SÚŠI – VO VZDUCHU

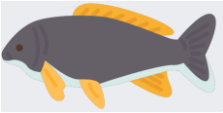

3. Doplň k jednotlivým druhom zvierat ich názvy.

veľryba – jašterica – motýľ – žralok – lastovička – mravec – losos – žaba – líška – had – jeleň – bocian
– korytnačka – orol – kapor – mlok – včela

a)

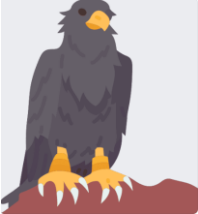

plazy: _____, _____ a _____

b)

ryby: _____, _____ a _____

c)

cicavce: _____, _____ a _____

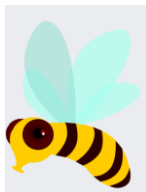
d)

vtáky: _____, _____ a _____

e)

obojživelníky: _____, _____

f)

hmyz: _____ a _____

PRI POČÚVANÍ

Video (04:01): [Zábrany pre migrujúce žaby](#)

1. Vyber informácie, ktoré zazneli vo videu.

- a) Zábrany sa stavajú predovšetkým pre žaby.
- b) Stavanie zábran zabezpečuje ministerstvo a pracovníci mestského úradu.
- c) Zábrany sa pri rybníku v Brezanych stavajú posledných päť rokov.
- d) Kopy lístia ochranári nechávajú na mieste, aby sa v nich žaby mohli skryť, keď nemôžu prejsť cez cestu.
- e) Žaby môžu prechádzať aj migračným tunelom pod cestou.
- f) Posledné roky je počet prenesených žiab nižší ako 1800.
- g) Počet prenesených žiab môžu dobrovoľníci zapísať do štatistiky v mobilnej aplikácii.
- h) Ropuchy nie sú jedovaté.
- i) Samce ropuchy sú menšie ako samice.
- j) Ropuchy sú užitočné, lebo sa živia hmyzom aj slizniakmi.

PO POČÚVANÍ

1. Doplň do viet vhodné slovné spojenia.

jelenie parohy – medvedí kožuch – hadia koža – motýlie krídla – líščia nora – zajačia labka –
psia búda – ropušia migrácia – bocianie hniezdo – slimačia ulita

a) _____ je pokrytá hebkou srstou ako zvyšok jeho tela.

- b) _____ je v lese dobre zamaskovaná.
- c) _____ slúži ako prenosný domček.
- d) _____ im pomáha prežiť dlhú zimu v teple.
- e) _____ typicky nájdete na komíne alebo stožari.
- f) _____ je lesklá, ale nie slizká.
- g) _____ môžu niekedy vážiť až 10 kilogramov.
- h) _____ sú pestrofarebné.
- i) _____ musí byť v zime zateplená.
- j) _____ je pre prežitie tohto druhu nesmierne dôležitá.

2. K názvu zvieratá utvor adjektívum podľa vzoru *žaba* → *žabí* a doplň ho v správnom tvare.

a) pes → _____ búda	f) motýľ → _____ krídla
b) ropucha → _____ migrácia	g) jeleň → _____ parohy
c) bocian → _____ hniezdo	h) slimák → _____ ulita
d) líška → _____ nora	i) medveď → _____ kožuch
e) had → _____ koža	j) zajac → _____ labka

3. Na akú oblasť dobrovoľníctva sa najviac hodíš? Urob si test. Do textu doplň chýbajúce slová.

krídlom – múzeu – výlet – miláčikov – kultúrnom – vzťahoch – rodinou – domova – životným
– zvierat

1. Keby si si mohol/mohla vybrať, na akom mieste by si bol/bola v tejto chvíli najšťastnejší/najšťastnejšia?

- a) Niekde v prírode
- b) V (1) _____, galérii alebo v divadle.
- c) V Číne pri starostlivosti o pandy.
- d) Na Erasme v Portugalsku.
- e) Na TED konferencii.
- f) Kdekoľvek, ale s (2) _____ alebo priateľmi.

2. Ak by bolo možné zachrániť iba jednu vec, čo by si si vybral/vybrala?

- a) Planétu pred globálnym otepľovaním.
- b) Chátrajúcu architektonickú pamiatku.

- c) Vtáča so zlomeným (3) _____ alebo tigra pred drezúrou v cirkuse.
- d) Prales v Amazónii.
- e) Akúkoľvek dobročinnú organizáciu, ktorá nemá dostatok financií.
- f) Útulok pre ľudí bez (4) _____.

3. Čo zvyčajne robíš v nedeľu popoludní?

- a) Som v prírode.
- b) Som na (5) _____ podujatí.
- c) Venčím psa.
- d) Plánujem (6) _____, ideálne do zahraničia.
- e) Plánujem nasledujúci pracovný týždeň.
- f) Som na návšteve u rodiny alebo priateľov.

4. V čom okrem svojho aktuálneho štúdia/práce vidíš svoj potenciál?

- a) Najviac sa zaujímam o témy súvisiace so (7) _____ prostredím.
- b) Ideálna by pre mňa bola práca v kultúre.
- c) Veľmi mi záleží na ochrane (8) _____.
- d) Fascinujú ma iné jazyky a kultúry.
- e) Moje štúdium/práca je pre mňa to pravé a chcem sa venovať iba tomu.
- f) Chcem pomáhať ľuďom.

5. Aké podcasty najradšej počúvaš?

- a) Podcasty venované environmentalistike a tomu, ako byť eco-friendly.
- b) Podcasty o najnovších filmoch.
- c) Vedecké podcasty o zvieratách alebo o starostlivosti o domácich (9) _____.
- d) Cestovateľské podcasty.
- e) Podcasty o psychológii, úspechu a sebarozvoji.
- f) Podcasty o medziľudských (10) _____.

4. Vyhodnotenie testu. Ktorý druh dobrovoľníctva je pre teba ideálny? K častiam textu prirad' vhodné oblasti.

a) dobrovoľníctvo v kultúre	d) expertné dobrovoľníctvo
b) dobrovoľníctvo v environmentálnej oblasti	e) dobrovoľníctvo v zahraničí
c) dobrovoľníctvo v sociálnej oblasti	f) z každej oblasti niečo
	g) pomoc zvieratám

Ak máš najviac možností **A**, zameraj sa na (1) _____. Prvoradé je pre Teba zdravé životné prostredie, záleží ti na čistote prírody okolo, recykláciu považuješ za úplnú

samozrejmosť. Hodíš sa na ochranárske dobrovoľnícke aktivity v teréne, pomoc pri kampaniach alebo tvorbe propagačných a edukačných materiálov, pomoc pri zberných akciách, propagácii triedenia odpadu či komunitnú prácu v záhrade a okrášľovacie aktivity v mestách.

Ak máš najviac možností **B**, ideálne bude pre teba (2) _____. Vieš o všetkých nových výstavách v galérii a múzeu, chodíš na všetky predstavenia v divadle, neunikne ti žiaden nový film, v lete sa nevieš dočkať hudobných festivalov. Môžeš si vybrať z rôznorodých dobrovoľníckych aktivít v kultúre – pomoc pri rekonštrukcii pamiatok, administratívna výpomoc v múzeu či galérii, pri organizovaní kultúrnych podujatí alebo príprava tvorivých dielní.

Ak máš najviac možností **C**, (3) _____ je pre teba ideálna dobrovoľnícka činnosť. Ako milovníkovi zvierat ti nie je ľahostajný osud opustených psíkov či mačiek ani žiadneho iného zvieratá. Ideálna bude preto pre teba práca v útulku, dočasná starostlivosť alebo aktivity spojené so vzdelávaním verejnosti o ochrane práv zvierat.

Ak máš najviac možností **D**, rozhodni sa pre (4) _____. Tvojím snom je cestovať, spoznávať nových ľudí a popri tom spoznať aj sám/sama seba. Ideálna by preto pre teba bola práca pre humanitárne organizácie ako Červený kríž či Človek v ohrození.

Ak máš najviac možností **E**, (5) _____ je to pravé. Miluješ svoju prácu a chceš sa jej venovať aj vo svojom voľnom čase. Mnoho organizácií dokáže oceniť tvoje expertné znalosti v administratíve, pri príprave projektov, fotografovaní, tvorbe grafiky, PR, fundraisingu, učení cudzích jazykov, tlmočení, programovaní alebo technickej podpore.

Ak máš najviac možností **F**, skús (6) _____. Je ti blízka pomoc ľuďom – deťom, seniorom, ľuďom so špeciálnymi potrebami či tým, ktorí sú bez domova. Môžeš sa zapojiť do dobrovoľníckych programov v domovoch sociálnych služieb, nízkoprahových, krízových centrách, detských domovoch či nemocniciach.

Ak sú tvoje odpovede **rôznorodé**, najlepšie bude vyskúšať (7) _____. Tvoje záujmy sú rozmanité a chceš pomáhať viacerým organizáciám. Ideálne by preto pre teba boli jednorazové workcampy, zberné akcie, komunitné aktivity, fundraisingové zbierky, jednodňové brigády na hradoch či venčenie psíkov z útulku.

(spracované podľa: <https://archiv.dobrovolnictvoba.sk/otestuj-sa/ktora-oblast-dobrovo%C4%BEnictva-je-pre-teba-ako-stvorena/>)

Zábrany pre migrujúce žaby

Redaktorka

Zábrany pre migrujúce obojživelníky, najmä ropuchu bradavičnatú (latinsky *bubo bubo*), stavajú členovia základnej organizácie Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny v Prievidzi nad vodnou nádržou v Brezanoch už piaty rok. Pomáhajú im pri tom geocachekári i dobrovoľníci, často rodiny s deťmi.

Je to aj užitočné pre tú výchovu tých detí?

Respondent 1

Určite. Určite, vidia, ako sa to robí, lebo minulý rok tadeto sme prechádzali, videli sme už to postavené a teraz aspoň zistia, že za tým je nejaký kus roboty.

Detský respondent 2

Snažím sa upratať tento **rigol**¹, aby žaby mohli prejsť.

Detská respondentka 3

Aby sa dostali do tej vody no.

Organizátor

Ten úsek, kde ťaháme tieto alebo teda inštalujeme tieto zábrany, tak sa musí vyčistiť od lístia, to lístie dávame len dole do toho jarku. **Oni**² sa tam vlastne tie žaby môžu schovať v prípade, že bude nejaká mrazivá noc, to je výhoda, potom sa vlastne vykope taký akoby rigol, kde sa budú inštalovať koly, a tá fólia, tá sa potom prihrnie následne.

Redaktorka

Žaby zimujú zahrabané v lese pod lístím alebo hlinou. Rozmnožujú sa vo vode. Preto začiatkom jari migrujú z lesa do vody. Musia však prejsť po ceste, čo sa im nie vždy podarí a veľmi často končia pod kolesami áut.

Organizátor

Tie zábrany sú dobré na to, aby vlastne zadržali tie žabky na jednom okraji cesty, frekventovanej cesty, buď ich navedú do tých migračných tunelov, ktoré idú pod cestou, alebo ich navedú k vedrám, ktoré sú zakopané v zemi, odtiaľ ich pravidelne minimálne dva-, trikrát denne vyberáme a prenášame do vodnej nádrže Brezany.

¹ Správne je *rigol*, toto slovo má význam „priekopa na odvedenie vody“.

² Keďže *žaba* je slovo ženského rodu, správny tvar zámena by mal byť *ony*.

Redaktorka

Každoročne ľudia prenesú minimálne 1800 žiab, to je iba zapísaný počet, zachráni sa ich však **oveľa**³ viac, pretože nie všetky ľudia zapíšu alebo niektoré **same**⁴ prejdú migračnými tunelmi popod cestu.

V priebehu niekoľkých dní tie žaby začnú migrovať, prídeš pomáhať ich aj prenášať?

Detský respondent 4

Určite, určite. To je moja najobľúbenejšia aktivita z tohto. Toto ma až tak nebaví, ale rád ich prenášam.

Redaktorka

Pomôcť prenášať žaby môžete prísť aj vy. Mali by ste na to použiť dve vedrá, ktoré v lokalite ochránari nechali, nie však tie, ktoré sú zakopané v zemi.

Organizátor

Ak teda budú chcieť a môcť zapísať aj do **slovníčka**⁵, ktorý tu bude pripravený takisto pre verejnosť, bolo... veľmi by nám to pomohlo práve kvôli tej databáze, ktorú si zakladáme. A ak by sa dalo, tak dať samce a samice spoločne, ktoré sú už popárované, dať na jedno miesto, a samostatné samce dať na nejaké iné miesto.

Redaktorka

Samičku od samca u ropuchy bradavičnatej rozlíšite ľahko – je omnoho väčšia ako samec. Tieto obojživelníky sa nemusíte báť chytiť do ruky, u nás žaby s jedovatým **sekrétom**⁶ v koži nežijú. Práve naopak, ich spoločenská hodnota je veľmi vysoká.

Organizátor

Ropucha bradavičnatá, ale celkovo obojživelníky sú veľmi užitočné pre nás **ľudí**⁷. A zvlášť teda v tejto dobe, keďže napríklad pri tejto ropuche každé to vývojové štádium sa živí hmyzom, a tieto dospelé napríklad ropuchy bradavičnaté sa živia aj **slizniakmi**⁸, to je to, čo nám žerie zeleninu v záhradách.

Redaktorka

Preto by bolo dobré, keby aj vodiči, ktorí jazdia po cestách, kde migrujú žaby, boli ohľaduplní.

Organizátor

³ Správna výslovnosť je *oveľa*.

⁴ Správny tvar zámena s významom „bez pomoci niekoho iného“ je *samy*.

⁵ Slovo *slovníček* tu respondent používa s významom „malý zošit“.

⁶ Slovo *sekrét* má význam „tekutina, ktorú vylučujú žľazami niektoré organizmy“.

⁷ Správna výslovnosť je *ľudí*.

⁸ *Slizniak* je druh slimáka bez ulity.

Aby tie žabky, ktoré teda budú prechádzať v nejakom inom úseku, ktorý sme neochránili, aby na nich dávali pozor.

Redaktorka

V prievidskom okrese je viac lokalít s migrujúcimi žabami. Ochránari však nemajú toľko kapacít a financií, aby postavili zábrany v každej z nich.

Organizátor

Lebo napríklad aj cesta pri rybníkoch na Hradec a **Velkú⁹** Lehôtku, tá **docela¹⁰**, **dost' vela¹¹**... A takýmto spôsobom **ohrození¹²** sú tam tie živočíchy. Radi by sme pomáhali to, ale, hovorím, to by sa muselo viac **ľudí¹³** zapájať a viac aj materiálne zabezpečení by sme museli byť.

Autorka videa: G. Milová, RTV Prievidza

Rok vzniku: 2023

⁹ Správna výslovnosť je *veľkú*.

¹⁰ Ide o nespisovný prostriedok prevzatý z češtiny, správne je *celkom*.

¹¹ Správna výslovnosť je *veľa*.

¹² Slovo *živočíchy* sa v pluráli v slovenčine považuje za neživotné, správny tvar adjektíva je preto *ohrozené*.

¹³ Správna výslovnosť je *ľudí*.

Kľúč:

PRED POČÚVANÍM

1.

Doplň slová k obrázkom.

a) močiar, b) vedro, c) vodná nádrž, d) dobrovoľníci, e) zábrana, f) močiar

2.

Doplň k zvieratám miesto, kde žijú.

žaba – v močiar, v rybníku, vo vode, na súši

žubrienky – v močiar, v rybníku, vo vode

komár – na súši, vo vzduchu

korytnačka – v rybníku, vo vode, na súši

ryba – v rybníku, vo vode

vážka – na súši, vo vzduchu

3.

Doplň názvy zvierat, ktoré patria k jednotlivým druhom.

a) plazy: korytnačka, had a jašterica

b) ryby: kapor, žralok a losos

c) cicavce: líška, jeleň a veľryba

d) vtáky: bocian, orol a lastovička

e) obojživelníky: žaba a mlok

f) hmyz: mravec, včela a motýľ

PRI POČÚVANÍ

1.

Vyber informácie, ktoré zazneli vo videu.

a), c) d), e), h), i), j)

PO POČÚVANÍ

1.

Doplň do viet vhodné slovné spojenia.

a) zajačia labka, b) líščia nora, c) slimačia ulita, d) medvedí kožuch, e) bocianie hniezdo, f) hadia koža, g) jelenie parohy, h) motýlie krídla, i) psia búda, j) ropušia migrácia

2.

K názvu zvieratá utvor adjektívum s významom „typický pre“ podľa vzoru žaba → žabí a doplň ho v správnom tvare.

a) psia, b) ropušia, c) bocianie, d) líščia, e) hadia, f) motýlie, g) jelenie, h) slimačia, i) medvedí, j) zajačia

3.

Na akú oblasť dobrovoľníctva by si sa najviac hodil/hodila? Urob si test. Do textu doplň chýbajúce slová.

(1) múzeu, (2) rodinou, (3) krídlom, (4) domova, (5) kultúrnym, (6) výlet, (7) životným, (8) zvierat, (9) miláčikov, (10) vzťahoch

4.

Vyhodnotenie testu. Ktorý druh dobrovoľníctva je pre teba ideálny? Prirad' správne nadpisy.

(1) dobrovoľníctvo v environmentálnej oblasti

(2) dobrovoľníctvo v kultúrnej oblasti

(3) pomoc zvieratám

(4) dobrovoľníctvo v zahraničí

(5) expertné dobrovoľníctvo

(6) dobrovoľníctvo v sociálnej oblasti

(7) z každej oblasti niečo

Kľúčové slová: žabia migrácia, pomenovania zvierat, príroda, dobrovoľníctvo,

kvíz